

@gmail.com, wprs@whitepearlrecruitmentservices.com

सतपादकोटि ...

होला त लोडसेडिडमुक्त ?

इच्छाशक्ति र प्रतिबद्धता हुने भने अम्भव जस्तै लाग्ने धेरै कामहरु गर्न किचोरेहछ भन्ने उदाहरण अहिले लोडसेडिड अन्त्य गर्न भइरहेका प्रयासबाट देखिएको छ। हिउँ घण्टा, अठार घण्टा लोडसेडिडको पीडा भोग्दै आएको नेपाली माज अब लोडसेडिडबाट मुक्ति पाउने दिशातर्फ अग्र हुँ जनार्दन शर्मा र नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान पधिकारे योजनाबद्ध प्रयास कारण यो उदित भएको हो। लोडसेडिड मात्र अन्त्य हुन गइरहेको छैन, विद्युत माफिया, भ्रष्ट कर्मचारी र भ्रष्ट नेताहरू गरी आएको भ्रष्टाचार र बर्रभगीको पनि पर्वाह हो।

उज्यालो विरोधी अं उज्यालो नेपालको नेतृत्वमा उर्जा कट हुनु आफैमा लाजमर्दा विषय हो। नेपालका अहिलेम्माका शाक वर्गले जनतालाई विकासो पना बा प्रयोग गर्नुको ाटो कहिले बर्मल प्लान्ट, कहिले ार्ज उर्जा र कहिले हावाबाट विजुली बनाउने काम गरेर जनतालाई आवागमन मात्र विद्युत आफूभित्र रहेका अपात्र म्माना नदेको र त्यस्तै प्रतिबद्ध रहन पनि नको गलत चिन्तनका कारण वैकल्पिक उर्जाको नाममा वर्षेनित बर्रभगी रकम खर्च गरियो। हासो जस्तो मुलुकमा पानीबाट विजुली निकाल्न नै बैमन्य भएपरी र स्तो पर्न कुरा यहाँ

र प्राविधिकज्ञलाई बाधा नभएको होइन तर जेनेरेटर, लेार, इन्भर्टर, ब्याट्री उत्पादनको स्तरा र कर्मिकको लोभमा धेरै रगत काढ्न भए विगत तीन महिनायता माथिल्लो मध्यवर्गी ए'बाट २५ मेगावाट विद्युत बलिका छ। जनवरी १ देखि भारतबाट ४० मेगावाट विद्युत आयात गरिदैछ। अहिले नेपालमा करीब छ य मेगावाट मात्र विद्युत उत्पादन भइरहेको छ र हासो आवश्यकता करीब एक हजार मेगावाट हो। हासो उत्पादन क्षमता ७० हजार मेगावाट भएकोले नेपाल विश्वकै ठूलो विद्युत निर्यातकर्ता बन्न सक्छ। हासो नेतृत्व

को र राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थिति अनुकूल बनाउन कियो भने अबको दश वर्षमा नेपालले भारत मात्र हैन, चीन, मंगलादेश लगायतका छिमेकी मुलुकहरूलाई विजुली बेचेर राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा आमूल परिवर्तन ल्याउन सक्छ। अब अं र इच्छाशक्तिको 'एडटा'मित बाकी स्वास्थ्यमा, पैको लोभमा परेर विद्युत प्राधिकरणको कर्को 'मित व्यक्तिकले निर्ा गरेको कुश्मि लोडसेडिडको मारमा नागरिकहरु वर्षौंम्म छुट्टैपाउनुपर्ने अवस्थाको अब अन्त्य हुं

भने कानुनको दायरामा आउने म्भावना न्यून नै छ किनभने यो मुलुक दण्डहीनताको भरमा बाकिरहेको छ। जेले जे गरे पनि हुन्छ भन्ने मान्यता प्रबल छ। त्यैले यो अपराधमा 'लान्छन'हरे जेज राउने अवस्था अहिलेम्म देखिँना केही गर्न खोजियो भने राजनीतिक पक्षमा गर्नेहरूो कमी हुनेछैन। त्यैले आउं

नदोहोरिने गरी बलियो यन्त्र निर्माण गर्न कियो भने ठूलो उपलब्धि हुनेछ। लोडसेडिड राजधानीमा अन्त्य भएपरीस छ भने राजधानी बाहिर पनि लोडसेडिडको पीडा धेरै कम भइसकेको छ। अब यसलाई कम गरी बेसीर लोडसेडिडमुक्त गर्ने अभियानतर्फ लाग्नुपर्छ। मध्या पहिचान राख्न गर्नेहरूो कमी हुनेछैन। त्यैले आउं

नदोहोरिने गरी बलियो यन्त्र निर्माण गर्न कियो भने ठूलो उपलब्धि हुनेछ। लोडसेडिड राजधानीमा अन्त्य भएपरीस छ भने राजधानी बाहिर पनि लोडसेडिडको पीडा धेरै कम भइसकेको छ। अब यसलाई कम गरी बेसीर लोडसेडिडमुक्त गर्ने अभियानतर्फ लाग्नुपर्छ। मध्या पहिचान राख्न गर्नेहरूो कमी हुनेछैन। त्यैले आउं

नदोहोरिने गरी बलियो यन्त्र निर्माण गर्न कियो भने ठूलो उपलब्धि हुनेछ। लोडसेडिड राजधानीमा अन्त्य भएपरीस छ भने राजधानी बाहिर पनि लोडसेडिडको पीडा धेरै कम भइसकेको छ। अब यसलाई कम गरी बेसीर लोडसेडिडमुक्त गर्ने अभियानतर्फ लाग्नुपर्छ। मध्या पहिचान राख्न गर्नेहरूो कमी हुनेछैन। त्यैले आउं

आजको पञ्चाङ्ग

मिति २०७३ साल पीष १९ गते मंगलवार, तत्पुसार जनवरी ३ सन् २०७३, श्रीशक १९३२, नेपाल संवत् १९३३, सौर्यमानसकः संवत्सरः, सूर्य पृथ्वीको दक्षिणी मोलाद्वया प्रवेश गरिसकेका छन्। हेमन्त ऋतु चलिरहेको छ। चान्द्रमान अनुसार पीषशुक्लपक्ष चलिरेको छ। सौर्यमान अनुसार आज पीषशुक्लपक्षको पञ्चमी तिथि श्रीशारन रहनुछ। सूर्य भुज राशियमा, चन्द्रमा कुम्भ राशियमा अहोरात्र रहनेछ। आज विगतमा २५ घटि ४० पनाको रहनेछ। आज सूर्योदय नेपालको काठमाडौं केन्द्रविन्दुमा हिट विगत ६० ६ बजेर ४५ मिनेटमा जयदेव मूर्तमा हुनेछ भने सूर्यास्त साय ५ बजेर १९ मिनेटमा हुनेछ।

आजको राशियफल

मेघः गर्न खोजेको काम विफल हुनेछ, मनमा अशांति छान्ने, स्वास्थ्यमा एक्की गडबडी आउन सक्छ तर्क हुनुहोला।
वृषः विरोधीहरू क्रिय हुनेछन्, अप्ज आईलाने, अनारथ टकराव बेच्नु पर्ने दिन शुभ छैन चण्डाल रहनेछ।
मिथुनः यशकृति बढ्ने, शातपार्थि चण्डाल, रचना नयां मास्केको आगमन हुनेछ, दिन बढ्द चलिन्छ।
कर्कटः पारिवारिक जम्जट बढ्ने, राजनैतिक क्षेत्रमा फलता, गरेको प्रया र्हाइ रहनेछ दिन शुभ छ उपयोग गर्नुहोला।
सिंहः आन्तरिकजगत मनमुटाप हुन सक्ने, मन चञ्चल रहने, पेठका कम्मरको रोग लाग्ने, चित्तान्तर बन्न पाएन होला।
कन्याः टाउजति काम गर्न अफन्, अफन्तबाट विरोध आउनेछ, व्यापारमा मन्द रहनेछ।
तुलाः नै क्षेत्रबाट साय पाइन भने, आर्थिक मस्याको माधान हुने, नितन कार्यको बालनी गर्दा राप्ती, दिन शुभ रहेको छ।
वृश्चिकः टाढाबाट घर प्राप्त हुन सक्छ, प्रियतम भेटघाट हुनेछ, धार्मिक क्षेत्रबाट लाभ पाइन्छ, स्वास्थ्य राम्रो रहेछ।
धनुः मानक पीडा बर्धने, मानहानी, आक्रमणबाट धोका हुन सक्ने, आम्दान्तीका श्रोतहरू घट्नेछन् नबालिनु होला।
मकरः मयां लानीबाट मनय आम्दान्ती, दिन अत्यन्त राखो छ।
कुम्भः रकारी कार्य अफन् हुन सक्छ, भड्क मामिलामा हात नहाल्नुहोला, इज्जतमा आं।
मीनः चोपट्टेकोको भय, टाढाको यात्रा अफन् हुनेछ जोगिनुहोला, नास्तिक विचारले ताउनेछ, मय बरार रहेको छ।

राशिफल लेखकः युवा ज्योतिषी हरि पन्त, मो.९८४६१७७३६९

मुलुक विघटन उन्मुखः संविधान संशोधनको राजनीति

नेपालका राजनीतिक नेताहरु, राजनीतिक विषयहरु उनीहरूको काबु बाहिर गएका कारणले अब उनीहरूले विवाद विधान र कानुनी क्षेत्रमा केन्द्रित गरेका छन्। विधान 'शां धन पस्तावको विषयमाथि निकै गम्भीर राजनीति गर्न चालेका छन्। एमाओवादी अख्त अग्र प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' ले शोधनका लागि आवश्यक दसको गणितिय ्या आफ्नो बर्षनमा छैन भन्ने जानी जानी विधान शोधनको प्रस्ताव लाने, त्यको धोर विरोध एमाले अख्त बहादुर बोलीवालयातका अन्य एमाले नेताले चलेपानी छैन ? यो गजबको शैली र खेलको मुख कारणी भन्नेवादी दल चाहिँ भन्ने के गर्दा हुन्छ ? उनीहरूले अतोपत्ती गम्पुले जस्तै र्हेछिने ? उो विकर्षकहित मध्येकेन्द्रित रहने आफ्नो बालस्थितिकार सारुद्ध इलालाई बुझाउन नकेको ? वा सारुद्ध इलाले बुझ्न नकेको ? यो मुख अन्तरविलेयमा विधान शोधनको विषयले जबरजस्ती मुलुकको राजनीतिक दृष्टमा उज्जितला बेदा गरेको छ । २ अवरुद्ध छ । रकार दिन प्रतिक्रिया निष्कृय हुँदै, उरहर देखाउँदै आएको छ । रकारअन्तरविकता निजामती, जर्ी र धररी शायन व्यावार्थिक चरित्रको कारणले केही महिना त चल्ता दर नयां

यथास्थानमा रकार अगाडि बह्न न्ने अवस्था छैन । इन्को चरण छुट्टै भएको लगभग शान्ति प्रस्थापना मुलुकको को गति निन केको छैन । ८ वर्षेविधानको मोहोसिद्धिमा मुलुकको राजनीतिक पठाइरहनु । अकरमण्यतामा र विधान जारी भएपछि राज्यको स्वरुपको विषयमा मुलुक फेरि अकरमण्यताको भूमीमा फल्न बाध्य भयो । शान्ति विधान शोधन स्वीकार गर्न नै छैन । एमाले नेतृत्वका स्वको भण्डा र हिँदै रहमति हन्छ। त्यकेबना भन्ने सारुद्ध इलालाई बुझाउनु नेपाल र नेपाली जनताले न्न बाध्य छ । विषयवस्तु के हो ? बटिलता कहां

हने विषय हो होइन ? विषयविधान शोधन हो ? कि अरु नै विषयहरुमा केन्द्रित छ ? य विषयमा गम्भीर विचार विमर्श गर्न मय आएको कि ? भन्ने कानैछी भइरहेको बेला स, राजा जीवन्तका बाई मान्द शान्को वक्तव्यले विषय फन् म्भोभर बनाएको छ । नेपालका निकै धार्मिक खाना टुक्काहरु प्रचलित छन् । जमा अहिलेको न्दरमा चर्चा गर्न मिल्ने दुई उखान यहाँ

गर्ने जनको गर्दछ । एडटा 'काम करी एकातिर कुल्ना बोकी डिमीटिर' भन्ने र अर्को 'भरेको विरोलो प्यारेर डिमी जाने बाको टुक्का हो' ? भन्ने यी दुवै उखान दुक्काले डिमीटिर लाग्नु भन्नेको विपरीत दिशामा लागेको ेत गर्दछ । नेपालका नागरिक ेत अब गन्तव्य दिशातिर होइन विपरीत दिशातिर लागेको नेपालको वर्तमान परिदृश्यहरूले ेत मात्र हैन लगभग पक्का भएको वर्तमान विधान जारी भएको लगभग १२ महिना भयो । नै तहको निर्वाचनको १३ महिनाभित्र जरुस्तुपर्ने १२ महिना राजनीतिक जुहुरीमा बिलो अब बा

वमोचित स्थानीय, प्रदेश र ा्रिय निर्वाचन कोी फल होला ? अहिले र्भित्र र बाहिर विधान शोधन विषयमा जुन राजनीति गतिरजको अवस्था निस्को छ, यो विषय मात्र फरक छ, नेपालको राजनीतिक हक, हित र स्वायं या गर्नुपर्ने, पूरना विचार, अराम र पाठिमा लागी लोक उतिकको लोकतन्त्रले मोटाएछा, नेता र उनीहरूका परिवारहरूले राजा उनीहरूलाई उतिकेको छुट । यस्तो 'कार' र 'कृति' हुनेको देखाके अन्तरिक पक्ष कौन कमजोर छ भने अतिक्रान्त अध्ययन गर्ने बैवाई हुने जानकारीको विषय चर्को छ । मुलुक विघटनको अर्को उदाहरण हो यो ।

विषयमा प्रथम विषयवृद्ध, यो विषय वृद्ध र तत्पश्चात एकाक विघटन ुट्टै, र्भले जनताको हक अधिकारको धानी र रक्षा मात्र गर्ने, उनीहरूले उच्च राजनीतिक स्कार, भ्रष्टा, स्क्रुतिस्वार् र ररा र जेगर्ने गर्न शिशा प्राप्त गरे । १५औं तर्दीवर्दीबाट विकास भएको लोककल्याणकारी अबधारणाको विषयका धेरै विक्रित देखाईयो । अहिलेका अवस्थामा पुर्णायो । तर नेपालको न्दरमा २००७ तस याताको परिवर्तनले फनयिछ फन अवस्थत इ के हो ? राजनीतिक पाटी र नेताहरूको हक, मूख, खोल नबकरी छ । तिमिहरूलाई केको बाध्यता छ ? प्रधानमन्त्री र मन्त्रीलेलागि राजनीतिक हेरको हो भने प्रत्येक महिनामा पालो बा

अन्या प्रधानमन्त्री, मन्त्री, कुनै अमूक पाटीका नेता, बा भाइ देखाउने राजनीतिक धरतलो हुनु स्वभाविक छ । अहिले विगत जनता र राजनीतिक पाटी तीर गतिमा अलग र भिन्न हुं विघटनको पहिलो उदाहरण हो । 'मित आं पो कार्यकर्ता र विघटनको पाटीको धाक र रवाकाबाट अर्थिक उपार्जन गर्ने केही तौकिकले अबधि पुर्ण्याउन 'शोभन नागरिकहरू छु, राजनीतिबाट वाक्क रिक भइरहेको छ । यो विघटनको अर्को उदाहरण हो । जनताको तरेमा कुनै विशा र हृदियत प्रदान नगर्ने

हनुन्छ । पंचायतकालमा 'एड्टे भाषा एड्टे भे' को मीनर र नायले उर रूप लिएको थियो । कुनै पनि रकारी बोहदाका व्यक्तिले जनताकोरुपमा यो पाक कागउने पर्थ्यो । ओदावारीमात्र होइन, शासको बक दुष्टबाट जोगिन बाध्यधारणले मेल भो पाकआई अं पनि यस्तै थियो । शिशादेखि एिएर रकारी कामकासमा नेपाली भाषा एक प्रकारले पोएपरेको थियो । यथायथा शासहरूको यही जबरजस्तीपूर्ण र्वैयाले तराईसमेका जनताकोचक दौरुकापराप्रति विपुष्णा बढ भएको हो । बाजी बयाली हिरीको गमीमा बाध्यतामा लागउनु परेको त्यो भारी परकम पाकआई उनीहरूले दाताको प्रतीक टाण्ठ अवस्थामाथि राने । तराई मध्येमा मात्र होइन, उच्च हिमाली मये अवस्था आफ्नो शौतिक भाषा र शेषपुर्ण भएक अव्य क्षेत्रमा पनि धेरै इदम्न बरी देखाई लाग्दुन्छ । आज मुलुकको र्विषयको 'पहिलान' को क वस्तवमा तानाशाहहरूको त्यही जबरजस्तीको परिणाम हो । उन्पूक्त राजनीतिक बालवर्णमा जनता आफ्नो 'गुनेको पहिलान' स्थापित गर्न तम्किता छ । दोष तीरुपलमा बा कुनै विशो पाक अरमा भाषाको होइन, तिनलाई योर्न तानाशाही प्रवृत्तिको हो । तानाशाही कर्मीच र व्यवहारका कारण जनताको आशापोषा भाषा र भेभ आन त्याबाट सुर्धार हुने विधिप्रे पहिचान बर्तिलेमा अर्को भेषपुषा र भाषाविरुद्ध तर्न चालेको छ । यो विषय र घुणाको प्रमुख

राजनीतिक पाटी र नागरिकप्रति कुनै न्दरे वारी निन नन्ने, रकारी नागरिक रकार हुनै छैन । आफ्नै विपन्न कार्यकर्ता, आर्थिक हयो ग र बा गर्न नन्ने कार्यकर्तालाई अहिलेका जनतामातेका नेताहरूले आफ्नो कार्यकर्ता भनी माया गर्ने हैन चिन्ने छोडिछ । विदेशीहरु र एनजीओ म्भन्ध भएका, ठूलो पीजेरो, ठूला लगानी, व्यापार व्यावय न्भ्यालन गरिरहेका विषेशगरी जिजा अर्जनामा लागेकाहरु र नेताले जति रकम मागे पनि नाइ

विषयमा र राजनीतिक कार्यकर्ताको परिभाषामात्र एकाक प्रत्येक पाटो शोधन कार्यकर्ताको लोकतान्त्रिक राजनीतिक पुर्दीतिर भेट भयो । गीतको भाकाबले भयो । 'विधान' को कार्यकर्ता राजनीति । विधान 'शोभनवक्तव्यको राजनीति ।

विधान 'शोभनको विषयबाई राजनीतिक विषयमा प्रदेश गराउनु नै बटिलता उपन गर्नु हो । यो विषयमा शोषणामा मुलुकले जुन उम्पार चुनाव पाउनुपर्ने अवस्था के निर्ता भयो । अब यो देशमा पुनः अर्को बिलजालको विपुष्ण पृष्ठ गर्ने बाकिरहेका छन् । वर्तमान विधान जारी हुनु नेपाली जनताको महान जित हो । तर यो विधानअन जित न्नाउनु किपन भने मुलुकले आफ्नो अस्तित्व रक्षा गर्न धीधी हुनेछ । हामी त्यो बेला नारी गोशालीबाट कारण नैसारी भएर परास्त हुनुपर्छ । कुनै अमूक राजनीतिक नेता बा कार्यकर्ता भएर होइन । अहिलेको मय विगतको भन्दा धेरै फरक छ ।

हामी कुनै अमूक पाटी भएर ऐच्छमा लोकतान्त्रिक र स्वाधीन जितन पाउनेको नागरिक भएर च्छे बेला आएको छ । यो मुलुक नै नेपालको मुलुक बनाउनुपर्ने अवस्था आएको छ । नेपाल मुलुकका नै नेपालीहरूको क्मा राजनीतिक रस्तरले विधानअन भाषावर्णमा स्थापित गर्नु छ । केको स्वभावार्थ प्रमाणित गर्ने विधान मुलुकको बाडेको छैन । मये तराईको इक हितको पक्षमा पहाडी छ डास्तरले बोल्नुपर्ने र पहाडमा बस्नेहरूको बारे मये तराईमा बो बा गर्नुले पनि बोल्नुपर्ने नेपालको निर्माण जरुरी छ । तर यहाँ

मये केन्द्रित दलहरूले मयेका बरिमा बोल्नु पर्ने र ५ न्न जेजाने पहाडको बोरिमा बोल्नुपर्ने जुन बाध्यता मुलुकमा निर्ता भएको छ, यत्ने मुलुकलाई ठीक ठाउँ बा

अहिले म्मको हिष्णुता, द भाबर र पारस्परिकतामा ठूलो आं मयमै ध्यान दिनु जरुरी छ । नेपालीहरु मी, पारिधिया, मिथी मयी, हिमाली बने हो । हासो देखा

मुक्ति प्रधात

जुन भूगोल छ, त्यो भूगोलमा हुर्कने हामी नै नेपाली हो । हामीकोचमा कुनै भेदभाव हुनुछ । हाम्रो मुलुकलाई अं ध्यारो चरित्र नाइ, दैछा जव

नेपालका नै केन्द्रित, प्रभुवाई अं परम्परा नेपाली म्भ्यात हुन । यको जोगी गर्नु रक्षा गर्नु राज्यको बाध्यता हो । तर नेपालमा यी नै विषयवस्तुमा होइन, भावनामा मात्र 'मित हुनु पुर्ण' । गरमाया हिमाल र तुल्सीहरु, हाडाका र भन्दिहरु पशुपतिपर्व, शैलेनीय, स्वयम्भू र राहुँछा जानकी मन्दिर बुद्ध जन्मथलो बुद्धिनी भवानीको बारा भएर विषय र्भ्याउने

कीकूत नेपालको गौरव हो । नेपाली नै धरोहरले नेपालको राजनीति थित तरल मित भयो, जाडी जनताको बलिदानबाट आएको विधानबाट विधान निर्माणमा जटिलता, आठ वर्षको अथक परिश्रमबाट विधान लागू गर्न मस्या, अब वर्तमान चरणमा आएर देशी चल्न नदिने मस्याका रुपमा जुन अवस्थामा मुलुक गुम्निरहेको छ, यो परिदृश्यले मुलुकलाई पछाडि धकेलेने प्रवृत्तिहरु फिर्ता हावी भयो जसलेको छ, यो निकै धाक र नया

उपलब्धिको प्रतिगमनको ेत हो । विधान शोध सारुद्ध र प्रतिपक्षको विषय मात्र हैन, 'दको गणितिय विषय मात्र पनि हैन, यो ुलुकलाई अकरमण्यता लाते विषय भएका ले ा्रिय लोकतान्त्रिकको पहिचानमाथि एकात कायम र्भ्याउ जू गणतन्त्रको स्वागत विषय नै हो । शोध जस्तो गम्भीर विषयलाई सारुद्ध र प्रतिपक्षको ज् न्नचना आ

स्वस्थीताको पक्षमा विधान शोधन प्रकृतालाई अगाडि बढाओ र जनताको हित बैमा छ । स्वाधीन नेपालको गौरव र नै नेपालीहरूको पहिचानमाथिको आत्ममन्तन बैमा छ । (स्वैकः भरिष्ठ अथितका र पूर्वमहात्मायाथितका हुन्)

राजनेताको आवश्यकता

कारक तानाशाही बाल्केन्द्रित शान व्यवस्था नै हो । पाक र जानपा मीनरका पुर्जीवाबाट टीका प्रणयन कुनै पहाडी आक्रमणलाई अन्त्यसो लाईन । स्वयम्भुनामा बा बौद्धताय मीनरमा गएर कुनै पनि नाती किताले न्दरेका स्वधार्पक पुजा आराधना पाईन । नुरीको बराह क्षेत्रमा रहेको जीविया बाबालाई हिन्दु र इस्लाम दुवैरी आआफ्नो आवश्यक रूपमा अवरुद्ध । वास्तवमा यो राष्ट्रलाई 'फ्ता धन' स्क्रुतिले नै एक भन्ना बा यो मुलुक हिन्दु राष्ट्र हुं पनि पंष बा 'प्रयाले आफूलाई अलगपलग भएको मह गरेका थिपिनुन । तर, कुनै नेपथ्यबाट 'धनलिप्रेषता' को पगरी गुम्नायो । अत्यन्त नियोचित ढंगले प्रत्येक पंष र 'प्रदायान' 'विधिप्रे पहिचान' को बाजाले 'पिाण' फल भयो । 'धनलिप्रेषता' को राजनीतिक बाउले आरमा अर्य 'माचार' कैलिन धान्यो । 'कृति', अन्धविश्वास र शोषण' को व्यापक प्रचार भयो । कतिम भन्ने नीयित धेरै कुमारी आउने शायर 'उदायनस्ता काउमानको विपुष्णलाई मेल 'गिर' हिचिकोको बोध गरायो । 'म्बे प्रतिशानको हाराहारीमा नातनी धर्मावर्तनी भएकोले यो मुलुकमा यो गंभीर बह्यन्त्र करी फल भयो ? किन ? मान्य नेपाली जनता प्रतिस्पर्धामा उदेन ?

नेपाली जनताको नातनी 'स्क्रुतिबाट प्रेरित आगर व्यवहार' बाभानालाई पनि कुनै तानाशाहको पक्षमा प्रयोग गरि कमजोर भएको हो । नेपालको

राजस्थाले बहुते चलाबीपुर्ण ढंगले धर्म स्क्रुतिलाई बापु अनुकूल प्रयोग गरिआएको थियो । राजस्थानको शक्ति 'नौतीक'पुत' बाट उन्नेको हो भन्ने अन्धविश्वास । फे लाउन तानाशाहको बराहानीको मय फल भए । परिणामतः नातनी हिन्दु 'स्क्रुतिमा जोड रिनु' भनेको यो परिस्तरमा राजस्थानाई बलियो बनाउनु हो भन्ने छाप जनतामा पर्न गयो । कुनै वीरशाहा तानाशाह बा मण्डले चरित्र एकाताको होइन विषयजनको प्रतीक हो भने 'विष्णुका अवतार' । तानाशाह नातन धर्म 'स्क्रुतिप्रति विपुष्ण जगाउने कारकतत्त्व हो । मुलुकमा आज देखिएको ताना मय मस्याको जडलाई ढंग

बाटो निकल्छ । एकातिर नेपालभित्र रहेको कुनै पनि भाषा र भेषलाई 'परात' होइन, आफ्नो भनिन अग हो भनेर म्भान गर्ने अभिमान चाहिँदैन भने अर्कोतिर नातनी हिन्दु स्क्रुतिले कुनै तानाशाहको वधोपयोग गर्नु भन्ने कुफाउनु जरुरी छ । यो काम भन्ने जति जिज्ञो छ गर्नु उतिकै गाह्रो छ । एडटा बर्न 'दाता' र अर्कोलाई 'पाचका' ठान्ने प्रवृत्तिबाट धेरै माथि उठेको, तत्कालीन घोटको अं राजनीतिक नागरिकताबाट अलग हुने र विदेशीको बलिप्रेषबाट नितात स्वतन्त्र निःस्वार्थ राजनेताको आवश्यकता हुन्छ वाका लागि । विषयमा कुनैपनि राजनीतिक नेतृत्वबाट आजका निर्माण यतको अपेक्षा गर्नु भने पद व्यव हैनो ।

हयोय स्वरूप